

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

Факультет економіки моря
Миколаївський обласний фонд підтримки підприємництва
Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН
України
Академія економічних наук України
Спілка економістів України
Торгово-промислова палата України

ПЕРСПЕКТИВИ МОРСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ТРЕНДІВ ІНДУСТРІЇ 4.0

ВСЕУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ ЕКОНОМІЧНІ ЧИТАННЯ

присвячені
100-річчю Національного університету кораблебудування та 55-річчю
економічної освіти у Миколаївській області

МАТЕРІАЛИ

17-18 грудня 2020 року

МИКОЛАЇВ
2020

УДК 33:65

ОРГАНІЗАТОРИ:

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Факультет економіки моря
Миколаївський обласний фонд підтримки підприємництва
Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України
Академія економічних наук України
Спілка економістів України
Торгово-промислова палата України

Матеріали публікуються за оригіналами, наданими авторами.

Претензії до організаторів не приймаються.

Відповідальний за випуск: Гурченков О.П.

Перспективи морської економічної діяльності в контексті трендів Індустрії 4.0:
Збірник матеріалів Всеукраїнських наукових економічних читань. - Миколаїв: НУК,
2020.-272 с.

У збірнику подані матеріали Всеукраїнських наукових економічних читань
«Перспективи морської економічної діяльності в контексті трендів Індустрії 4.0».

Висвітлено сучасний стан розвитку економіки України; розглянуто теоретичні
наукові розробки та прикладні аспекти діяльності підприємств в Україні. Визначені
проблемні та дискусійні питання, перспективи морської економічної діяльності в
умовах становлення та розвитку четвертої промислової революції.

Збірник може бути корисним для науковців, державних службовців, підприємців,
професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів, аспірантів та
студентів.

Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2020

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

<i>Парсяк В.Н., Жукова О.Ю.</i> Формалізація організаційного устрою промислових кластерів.....	3
<i>Власова Н.О.</i> Управління контингентом студентів в навчальних підрозділах закладу вищої освіти.	7
<i>Трунін К.С., Уланов О.Г.</i> Поява та розвиток бім–менеджменту в суднобудуванні в контексті суднобудування 4.0.....	10
<i>Гришина Л.О., Порхун Ю.В., Шандрик Д.О.</i> Роль підприємництва у забезпеченні інноваційного розвитку регіону.....	15

СЕКЦІЯ № 1

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА ТА ОСВІТА: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

<i>Гурченков О.П., Стріха А.О.</i> Джерела генерування бізнес-ідей в умовах четвертої промислової революції.....	20
<i>Дибач І.Л., Гулівата О.В.</i> Електронна комерція як інструмент стимулювання збуту.....	23
<i>Корнієнко О.П., Ханжина К.В.</i> Індустрія 4.0: тенденції розвитку в морегосподарському комплексі.....	27
<i>Рогов В.Г.</i> Непрямі стимули розвитку суднобудівних підприємств.....	30
<i>Корнієнко О.П.</i> Глобалізаційний підхід до визначення тенденцій в світовому морегосподарському комплексі.....	33
<i>Корнієнко О.П.</i> STEAM-освіта як інноваційна технологія Індустрії 4.0.....	37
<i>Канаши О.Є.</i> Економічний зміст дуальної освіти: дослідження дефініцій.....	40
<i>Нейман В.М.</i> Стан та перспективи розвитку Індустрії 4.0 в Україні.....	43
<i>Дудар А.А.</i> Індустрія 4.0 в машинобудівній промисловості(суднобудування 4.0).....	48
<i>Беспалько Д.С.</i> Модель оцінки конкурентоспроможності підприємства з використанням нечіткої логіки.....	51
<i>Гузь Г.В.</i> Особливості ціноутворення в роздрібній торгівлі.....	56
<i>Головіна Л.В.</i> Концептуальна модель консалтингової взаємодії підприємств.....	59
<i>Кондратьєва А.Ю.</i> Формування концепції державного управління розвитком морських портів України.....	64
<i>Головчун В.А.</i> Проблеми та перспективи концесійних відносин як форми державно-приватного партнерства.....	69
<i>Жукова О.Ю., Левіт О.О.</i> Система грейдів як альтернатива тарифної системи.....	72
<i>Параскун А.С., Гурченков О.П.</i> Четверта промислова революція та її вплив на зайнятість населення.....	75
<i>Муха В.О.</i> Особливості розвитку стратегії інноваційної діяльності промислових підприємств.....	79
<i>Мошенська Е.Е.</i> Особливості формування стратегії розвитку підприємства.....	82

СЕКЦІЯ № 3

ВИРІШЕННЯ ФІНАНСОВИХ ПРОБЛЕМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

<i>Рогов Г.К.</i> Дивідендна політика як інструмент корпоративного сталого розвитку.....	156
<i>Карась П.М., Ільницький В.В., Курінний О.М.</i> Грошово-кредитна політика, як чинник збалансованого соціально-економічного розвитку.....	159
<i>Пащенко О.В., Боровицька Д.А.</i> Інтегральна оцінка прогностичного рівня фінансової безпеки підприємства.....	163
<i>Приходько Н.В., Карась П.М., Гришина Л.О., Зінченко А.І.</i> Впровадження новітніх технологій як напрямок розвитку ринку фінансових послуг України.....	165
<i>Приходько Н.В., Жупікова В.В.</i> Розробка моделі експрес-діагностики фінансового стану машинобудівних підприємств України з метою застосування антикризових заходів.....	169
<i>Зінченко А.І., Приходько Н.В., Кривоплясова І.В.</i> Обґрунтування фінансово-правової позиції суб'єкту господарювання під час фактичної перевірки податковим органом з приводу вимоги надання оборотно-сальдової відомості.....	173
<i>Зінченко А.І., Байрамов М.К.</i> Методи оцінки фінансової стійкості страхових компаній України.....	177
<i>Глуценко О.В.</i> Фактори фінансової стійкості банку в умовах нестабільного економічного середовища.....	181
<i>Дубіна А.О.</i> Визначення ймовірності дефолту банку-позичальника.....	185
<i>Григор'єва Т.М., Басенко В.В.</i> Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства.....	188

СЕКЦІЯ № 4

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ НА ШЛЯХУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

<i>Погорєлова О.В., Доценко А.С.</i> Становлення екологічного обліку в умовах сталого розвитку.....	192
<i>Івата В.В., Коваль А.М.</i> Законодавчо-нормативне регулювання обліку нематеріальних активів підприємства.....	195
<i>Дацюк Ю.А.</i> Сучасні проблеми обліку оплати праці та шляхи їх вирішення.....	198
<i>Прокопович Л.Б., Капацина І.В., Медведєва В.М.</i> Етапи впровадження управлінського обліку.....	202
<i>Циганова О.С., Берлайн Т.М., Кіскіна Ю.О.</i> Формування облікової політики підприємства щодо фінансових результатів.....	206
<i>Каткова Н.В., Троянова А.С.</i> Принципи впровадження комплаєнс-контролю на підприємствах.....	210
<i>Каткова Н.В., Стоянова Т.М.</i> Актуальні питання класифікації зобов'язань за МСФЗ.....	213
<i>Бурунсуз К.С.</i> Аналіз макросередовища як ефективний метод управління енергетичними підприємствами України.....	215

Висновки. З метою побудови системи управлінського обліку на промисловому підприємстві запропоновані етапи її впровадження. Розроблена блок-схема першого етапу впровадження управлінського обліку.

REFERENCES

- [1] Биба, В. В. (2015). Система управлінського обліку: сутність, завдання та етапи впровадження. *Економіка та держава*, 1, 60-62. Взято з http://www.economy.in.ua/pdf/1_2015/16.pdf
- [2] Довжик, О. О. (2012). Роль управлінського обліку та проблеми його впровадження на підприємствах. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*, 2, 174-179. Взято з <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2012/02/174.pdf>
- [3] Єршова, Н. Ю. (2017) Організаційне забезпечення функціонування управлінського обліку на підприємствах. *Науковий вісник Ужгородського університету, Серія Економіка*, 1 (49), Т.1, 338-346. Взято з <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/download/137306/134182>
- [4] Фоміна, О. В. (2016). Розвиток функцій управлінського обліку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, Випуск 6, частина 3, 117-120.
- [5] Шворак, А. М., Гадзевич, О. І., Слепченко, К. О. (2016). Модель управлінського обліку як інструмент процесу прийняття рішень на авіаційних підприємствах. *Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*, 14, 1016-1020. Взято з <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/204.pdf>
- [6] Яременко, Л. М., Пономаренко, Я. А. (2018). Особливості ведення управлінського обліку на вітчизняних підприємствах: міжнародний досвід ведення управлінського обліку. *Молодий вчений*, 9 (61), 275-278. Взято з <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/9/63.pdf>

Leonid Prokopovich, Iryna Kapatsyna, Viktoriia Medvedieva

Management Accounting Implementation Milestones

Abstract. The stages of implementation of management accounting at an industrial enterprise are proposed. The composition of the management accounting implementation working group has been determined. A block diagram of the first stage of implementation of management accounting has been developed.

Key words: management accounting; implementation stages; working group with implementation

Прокопович Л.Б., Капацина И.В., Медведева В.М.

Этапы внедрения управленческого учета

Аннотация. Предложены этапы внедрения управленческого учета на промышленном предприятии. Определен состав рабочей группы по внедрению управленческого учета. Разработана блок-схема первого этапа внедрения управленческого учета.

Ключевые слова: управленческий учет; этапы внедрения; рабочая группа с внедрения

УДК 657.4

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ЩОДО ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

О.С. Циганова, к.е.н.

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Україна, Миколаїв
cigalserg@gmail.com

Т.М. Берлайн

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Україна, Миколаїв
berlajn@gmail.com

Ю.О. Кіскіна,

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Україна, Миколаїв
kiskinuly@gmail.com

Анотація. Проаналізовано погляди науковців стосовно елементів облікової політики, які впливають на формування величини фінансових результатів діяльності підприємств. Узагальнено перелік елементів облікової політики в частині фінансових результатів.

Ключові слова: доходи; витрати; фінансові результати; облікова політика.

Вступна частина. Будь-яке підприємство в Україні зобов'язано вести бухгалтерський облік, норми якого чітко визначені чималою кількістю нормативно-правових актів різного підпорядкування, а також міжнародними стандартами. Але існують питання, з приводу яких чинним законодавством запропоновані альтернативні варіанти обліку. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві починається з розробки облікової політики, що передбачає вибір комплексу методичних прийомів із запропонованих законодавчо-нормативними положеннями варіантів для ведення поточного обліку, уточнює моменти визнання витрат і доходів, сприяє поданню достовірної інформації при складанні фінансової звітності. Основною метою фінансово-господарської діяльності підприємства є отримання прибутку, який представляє собою позитивний фінансовий результат діяльності. Багато в чому оптимізувати величину прибутку дозволяє раціонально сформована облікова політика, яка дає можливість за рахунок вибору методологічних прийомів впливати на фінансове становище господарюючого суб'єкта та його фінансовий результат.

Мета роботи – проаналізувати та узагальнити погляди науковців стосовно елементів облікової політики, які впливають на формування величини фінансових результатів діяльності підприємств.

Основна частина. Облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [1]. Основною її метою є забезпечення одержання достовірної інформації про майновий фінансовий стан підприємства, результати його діяльності, що є необхідною для всіх користувачів фінансової звітності з метою прийняття відповідних рішень. Облік доходів, витрат та фінансових результатів, відіграє велику роль в інформаційному забезпеченні управління підприємством. Вибір конкретних методів щодо елементів облікової політики обумовлює те, що рівень фінансових результатів можна змінити через методи оцінки. У кінцевому підсумку це призводить до того, що на розмірі прибутку позначається суб'єктивний характер, оскільки він залежить від вибору процедур і методів обліку [2].

Аналіз літературних джерел показав, що науковці мають різнопланові точки зору стосовно складових облікової політики щодо фінансових результатів. Узагальнений перелік елементів облікової політики, які впливають на формування величини фінансових результатів діяльності підприємства, представлено в табл. 1.

Отже, науковці виділяють різноманітну кількість складових облікової політики в частині фінансових результатів – від одного-двох (Нестерова О.Л., Голов С.Ф.) до шести-семи (Сопко В., Єфремова О.О.). Більшість авторів погоджуються з тим, що обов'язковою в обліковій політиці є інформація про умови визнання витрат і доходів, методи нарахування амортизації необоротних активів, методи оцінки і списання запасів (близько 65 % дослідників). Про необхідність відображення інформації щодо розподілу доходів і витрат за звітними періодами, методів обліку витрат і калькулювання, порядку формування резервів

майбутніх витрат і платежів, методів нарахування резерву сумнівних боргів висловлюють думку 38 % спеціалістів.

Таблиця 1

Узагальнення елементів облікової політики в частині фінансових результатів у наукових працях

Перелік елементів облікової політики	Бутинець Ф.Ф. [3]	Верига,Ю.А. [4]	Гнатишин Л.Б. [5]	Голов С.Ф. [6]	Гура Н.О. [7]	Домбровська Н.Р. [8]	Єфремова О.О. [9]	Житний П. [10]	Загородній А.Г. [11]	Кутер М.І. [12]	Лаговська О.А. [13]	Лебедзевич Я.В. [14]	Нестерова О.Л. [15]	Перчук О.В. [2]	Ратушна М. [16]	Сопко В. [17]	Швець В.Г. [18]
Умови визнання витрат і доходів	+	+	+			+			+	+	+	+	+			+	
Склад витрат і доходів						+								+			
Методи оцінки витрат і доходів						+											
Розподіл доходів і витрат за звітними періодами	+	+					+					+			+		+
Методи оцінки ступеня завершеності операції з надання послуг та виконання робіт											+			+		+	
Методи обліку витрат і калькулювання	+	+					+	+		+	+						
Методи калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг)						+								+			
Тривалість операційного циклу	+	+					+								+		
Методи нарахування амортизації необоротних активів	+	+		+	+		+	+	+	+	+	+			+	+	
Порядок відображення витрат на ремонт об'єкта необоротних активів										+							
Віднесення витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта необоротних активів									+								
Методи оцінки і списання запасів	+	+		+			+	+	+	+	+	+			+	+	
Порядок формування резервів майбутніх витрат і платежів	+				+		+			+					+	+	+
Методи нарахування резерву сумнівних боргів	+						+	+	+						+	+	+
Періодичність визначення фінансових результатів			+								+			+			

Джерело: сформовано авторами на основі [2-18]

З точки зору 17 % науковців суттєвими є тривалість операційного циклу, методи оцінки ступеня завершеності операції з надання послуг та виконання робіт, методи калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), а також періодичність визначення фінансових результатів. В одиночних працях зазначено про необхідність регулювання в обліковій політиці порядку відображення витрат на ремонт та віднесення витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта необоротних активів. Погоджуємося щодо важливості даних елементів, оскільки наявність альтернативних підходів до відображення в обліку, зокрема збільшення поточних витрат чи первісної вартості відремонтованих або реконструйованих активів, безпосередньо впливає на можливість маніпулювання величиною фінансових результатів підприємства.

Висновки. Складові облікової політики в частині фінансових результатів повинні обиратись обґрунтовано, оскільки передбачені законодавством альтернативні варіанти елементів по-різному впливають на інформацію про фінансовий стан підприємства.

REFERENCES

- [1] Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. № 996-XIV (1999).
- [2] Перчук, О.В. (2014). Формування облікової політики підприємств теплопостачання щодо доходів, витрат та фінансових результатів. *Молодий вчений*, 8 (11), с. 22-27.
- [3] Бутинець, Ф.Ф., Горецька, Л.Л. (2003). *Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: Навчальний посібник*. Житомир: ПП «Рута».
- [4] Верига, Ю.А. (2015). *Облікова політика підприємства: Навчальний посібник*. Полтава: ПУЕТ «ЦУЛ».
- [5] Гнатишин, Л.Б., Прокопишин, О.С. (2014). *Організація обліку: Навчальний посібник*. Львів: Магнолія-2006.
- [6] Голов, С.Ф. (2007). *Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: Монографія*. Київ: Центр учбової літератури.
- [7] Гура, Н.О. (2010). *Облік видів економічної діяльності: Підручник*. Київ: Центр учбової літератури.
- [8] Домбровська, Н.Р. (2016). Облікова політика доходів, витрат та фінансових результатів підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*, 9, с. 771-775.
- [9] Ефремова, А.А. (2010). *Учетная политика предприятия: содержание и формирование*. Москва: Книжный мир.
- [10] Житний, П. (2005). Проблеми формування облікової політики та шляхи їх вирішення. *Бухгалтерський облік і аудит*, 3, с. 19-22.
- [11] Загородній, А.Г., Стрижка, Т.А. (2019). Вплив облікової політики підприємства на величину сплачуваного податку на прибуток. *Науковий вісник Ужгородського Університету*, 1 (53), с. 229-232.
- [12] Кутер, М.І., Гурська, М.М. (2014). Основні напрямки вивчення історії виникнення й розвитку бухгалтерського обліку. *Незалежний аудитор*, 10, с. 14-29.
- [13] Лаговська, О.А. (2006). Доходи та фінансові результати як об'єкти облікової політики. *Вісник ЖДТУ*. 2 (36), с. 53-59.
- [14] Лебедзевич, Я.В. (2001). Вплив облікової політики підприємства на доходи і результати діяльності. *Вісник Житомирського інженерно-технологічного інституту. Економічні науки*, 15, с. 155-161.
- [15] Нестерова, Е.Л. (2013). *Учетная политика: бухгалтерская и налоговая: организационный, методический и технический аспекты*. Москва: ИД ФБК-ПРЕСС.
- [16] Ратушна, М. (2010). Вплив елементів облікової політики на фінансові результати. *Економічний аналіз*, 5, с. 323-324.
- [17] Сопко, В. (2016). Облік фінансових результатів. *Вісник КНТЕУ*, 4, с. 138-147.

[18] Швець, В.Г. (2015). *Теорія бухгалтерського обліку: Підручник*. Київ: Знання.

Oleksandra Tsyhanova, Tetyana Berline, Julia Kiskina

The formation of the accounting policies of the enterprise in terms of financial results

Annotation. Analyzed the views of scientists regarding the elements of accounting policies that affect the formation of the value of the financial results of enterprises. The list of accounting policy elements in terms of financial results has been generalized.

Key words: income; costs; financial results; accounting policy.

Александра Цыганова, Татьяна Берлайн, Юлия Кискина

Формирование учетной политики предприятия в части финансовых результатов

Аннотация. Проанализированы взгляды ученых относительно элементов учетной политики, которые влияют на формирование величины финансовых результатов деятельности предприятий. Обобщен перечень элементов учетной политики в части финансовых результатов.

Ключевые слова: доходы; расходы; финансовые результаты; учетная политика.

УДК 657:347

ПРИНЦИПИ ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЛАЄНС-КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Каткова Н.В., к.е.н., доцент,

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Україна, м.Миколаїв

orfeykat@gmail.com

Троянова А.С.

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Україна, м.Миколаїв

Анотація. Розглянуто сутність принципів впровадження комплаєнс-контролю на підприємствах, до яких віднесені незалежність, офіційний статус, чітка підзвітність співробітників функції комплаєнсу, виключення конфлікту інтересів, доступ до будь-якої внутрішньої інформації, необхідна ресурсне забезпечення, взаємодія з регулюючими і наглядовими органами.

Ключові слова: комплаєнс, комплаєнс-контроль, принципи, комплаєнс-ризика

Одним із сучасних видів контролю на суб'єктах бізнесу є комплаєнс-контроль. Комплаєнс - це здатність співробітників діяти відповідно до порядку, правилам і запитам, прийнятим в компанії. Якщо бути конкретніше, то комплаєнс — це ціла система контролю за дотриманням в процесі ведення бізнесу:

- законів;
- нормативних актів регуляторних органів;
- внутрішнього статуту компанії;
- правил, затверджених в компанії [1].

Відповідно, комплаєнс виконує і функцію регулятора ризиків, які можуть виникнути у компанії при недотриманні всіх норм в процесі діяльності.

У міжнародному праві комплаєнс-контроль являє собою особливу культуру, де знаходять відображення такі принципи впровадження комплаєнс-функції [2]:

1. Незалежність. Даний принцип впровадження функції комплаєнс-контролю складається з 4 окремих комплаєнс-елементів, що знаходяться в тісному зв'язку один з